

Etična in druga načela revije Vodenje v vzgoji in izobraževanju

Revijo Vodenje v vzgoji in izobraževanju izdaja Zavod RS za šolstvo, urejata jo odgovorni urednik in uredniški odbor, sestavljen iz predstavnikov univerzitetnih profesorjev pedagoških znanstvenih ustanov ter strokovnih delavcev na Zavodu RS za šolstvo. Odgovornega urednika in člane uredniškega odbora imenuje na predlog strokovnih delavcev in založbe Zavoda RS za šolstvo direktor Zavoda RS za šolstvo.

Revija Vodenje v vzgoji in izobraževanju je namenjena vodjem vzgojno-izobraževalnih organizacij in vsem ostalim, ki se pri delu v teh organizacijah srečujejo z nalogami, povezanimi z vodenjem. Osnovni namen revije je seznanjati to ciljno skupino s teoretičnimi pogledi na vodenje v izobraževanju, a hkrati odpreti prostor za praktične, strokovne članke, ki vodjem vzgojno-izobraževalnih organizacij lahko neposredno pomagajo pri vsakdanjem delu.

Revija si prizadeva za strokovno neoporečnost ter odličnost. Sledi etičnim načelom in standardom, ki jih priporoča Komisija za etiko objavljanja (Committee on Publication Ethics (COPE)), slovenski in evropski avtorski zakonodaji.

Odgovorni urednik

- Odgovorni urednik je zavezan svobodi govora, uredniški politiki revije, znanstvenim in strokovnim standardom. Presoja o ustreznosti prispelih člankov za objavo v reviji, pri tem se lahko posvetuje s člani uredniškega odbora oz. recenzenti.
- Odgovorni urednik je odgovoren za vsebino revije, skrbi za stalno izboljševanje kakovosti revije ter upošteva interese bralcev in avtorjev.
- Odgovorni urednik poskrbi za oddajo posameznih člankov v recenzentski postopek vsaj dvema recenzentoma, strokovnjakoma za obravnavano tematiko in določi časovni rok za pripravo recenzij.
- Recenzentski postopki so tajni, o prispelih člankih se ne sme razkrivati informacij nikomur drugemu kot avtorjem z namenom izboljšati članek.
- Odgovorni urednik in uredniški odbor odločita o sprejetju ali zavrnitvi članka v objavo, pri čemer ne smeta biti v konfliktu interesov.
- Odgovorni urednik je ob sumih kršitev oz. ob kršitvah etičnih standardov revije dolžan izvesti preiskavo in ustrezno ukrepati.
- Odgovorni urednik poskrbi za objavo popravkov, če se v kakem od člankov ugotovi napačne ali zavajajoče informacije ali interpretacije. V primeru goljufij pa se članek umakne iz objave. Pri tem mora biti pojasnjen vzrok za umik članka, umik članka pa mora biti razviden tudi iz bibliografskih baz podatkov.

Uredniški odbor

- Uredniški odbor je zavezan svobodi govora, uresničevanju uredniške politike revije ter zagotavlja integriteto znanstvenega in strokovnega dela.
- Uredniški odbor bdi nad spoštovanjem in izvajanjem etičnih standardov revije ter jih periodično posodablja.
- Odgovorni urednik obvešča uredniški odbor o sumih kršitev oz. o kršitvah etičnih standardov revije.

- V primeru kritik ali polemik v zvezi z objavljenim člankom uredniški odbor avtorju takšnega članka zagotovi možnost odgovora.
- Uredniški odbor odloča o tipologizaciji objavljenih člankov v bibliografski bazi SICRIS/COBISS.

Recenzenti

- Prvi pregled prispelih člankov opravi odgovorni urednik. Če so članki ustrezni glede na uredniško politiko revije ter znanstvene in strokovne standarde, poskrbi za oddajo posameznega članka dvema recenzentoma (slepo recenziranje).
- Recenzenti so dolžni spoštovati tajnost recenzentskih postopkov, recenzirani članki so zaupno gradivo, ki ga recenzent ne sme uporabiti v osebno korist ali o njem javno razkrivati informacij. Imena recenzentov in avtorjev so v postopku recenziranja tajna.
- V postopku recenziranja je recenzent dolžan upoštevati znanstvene in strokovne standarde ter uredniško politiko revije.
- Recenzenti morajo biti pri obravnavi prispevkov objektivni ter jasno podati svoje pripombe in mnenja. Urednika opozorijo, če opazijo vsebinsko podobnost s katerimkoli drugim gradivom, ki ga poznajo.
- Recenzenti izpolnijo obrazec za recenziranje člankov v reviji Vzgoja in izobraževanje, v katerem označijo svojo oceno članka, le-to utemeljijo in navedejo možne pripombe in predloge za izboljšavo članka. Recenzent ima na voljo naslednje možnosti:
 - da se članek sprejme v predloženi obliki,
 - da se članek vsebinsko dopolni v skladu z navedenimi pripombami in ponovna predložitev v oceno ni potrebna,
 - da se članek vsebinsko dopolni v skladu z navedenimi pripombami in ponovno predloži v recenzijo.
 - da se članek zavrne.
- Če se recenzent ne čuti dovolj usposobljenega za recenzijo dodeljenega članka ali recenzije ne more opraviti v dogovorjenem časovnem roku, o tem obvesti urednika, ki zagotovi drugega usposobljenega recenzenta.
- O izsledkih recenziranja in možnih predlogih izboljšav avtorja članka obvesti odgovorni urednik.
- Avtorji in recenzenti člankov so v postopku recenziranja anonimni.

Avtorji

- Avtorji ob oddaji prispevka jamčijo, da ne kršijo nobenega avtorskega dela ali drugih lastninskih pravic. Za gradivo (npr. fotografije ali risbe), za katero avtorji nimajo avtorskih pravic, morajo k oddanemu prispevku priložiti dovoljenje za objavo, pridobljeno od lastnika teh pravic.
- Za objavo fotografij učencev in dijakov so avtorji dolžni zagotoviti soglasje staršev ali zakonitih zastopnikov. Obrazec se nahaja na spletni strani revije. Prav tako morajo avtorji priskrbeti tudi soglasja za fotografiranje drugih oseb, objektov ali območij (npr. določenih zavarovanih naravnih vrednot v tujini), če tako nalaga tamkajšnja in slovenska zakonodaja.
- Moralne avtorske pravice avtorjev prispevkov v reviji Vodenje v vzgoji in izobraževanju pripadajo avtorjem; materialne avtorske pravice reprodukcije in distribucije v tiskani ali digitalni obliki in pravico predelave avtorji brezplačno prenašajo na Zavod Republike Slovenije za šolstvo s tem, ko se prvič strinjajo z objavo v reviji in prispevek prijavijo.

- Prispevki niso honorirani. Avtorju pripade en brezplačen izvod publikacije.
- Za dele prispevka ali njegove priloge, ki niso v skladu z navodili za objavo v reviji ali zakonodajo, avtorji dovoljujejo, da jih uredništvo ustrezno prilagodi po lastni presoji.
- Avtorji člankov so dolžni spoštovati etična načela revije in se jih držati. Etična načela so javno objavljena na spletni strani revije na povezavi <https://www.zrss.si/strokovne-resitve/revije/vodenje-v-vzgoji-in-izobrazevanju>
- Avtorji člankov za revijo so se dolžni držati Navodil avtorjem prispevkov, ki so objavljena v vsakokratni reviji in na spletni strani revije.
- Avtorji zagotavljajo, da so članki izvirno strokovno oz. znanstveno delo, ki temelji na njihovih raziskavah in izkušnjah dobre šolske prakse pouka.
- Avtorji ugotovitve svojih raziskav oz. pedagoških izkušenj predstavijo objektivno, jasno, brez poneverjanja ali prilagajanja informacij.
- Uporabljena tuja dela (vire in literaturo) so avtorji dolžni dosledno navajati in citirati v skladu z Navodili avtorjem prispevkov.
- Zasebno pridobljene informacije se lahko uporabi le z dovoljenjem avtorja informacije oz. mora avtor korektno navesti prispevke drugih, ki so zaslužni za nastanek članka.
- Avtorji ne smejo navajati opomb oz. referenc iz del, ki jih dejansko niso prebrali, oz. jih ne smejo kopirati iz tretjih del.
- Podatki, navedeni v članku, morajo biti natančni in točni, z navedbo referenc, ki so preverljive.
- V primeru soavtorstva članka je treba pridobiti za objavo soglasja vseh avtorjev.
- Avtor članka zagotavlja, da članek še ni bil objavljen drugje oz. da ni v postopku objave v drugi publikaciji z izjemo prevodov v tuje jezike.
- Avtor zagotavlja pravilnost navedb v članku in je zanje polno odgovoren.
- Avtor članka je dolžan upoštevati priporočila recenzentov za izboljšave članka.
- Če avtor po objavi odkrije, da je v njegovem delu napaka, je dolžan to sporočiti odgovornemu uredniku revije, s katerim nato sodeluje pri odpravi napake.
- Za pridobitev dovoljenja za objavo avtorsko zaščitene slike in drugega gradiva je odgovoren urednik revije.

Raba umetne inteligence

Pri uporabi orodij umetne inteligence oziroma drugih metod strojnega učenja je za ohranjanje integritete avtorja nujno spoštovati etične standarde, ki med drugim vključujejo:

- ustrezno navajanje uporabljenih orodij, ki so bistveno ustvarjalno prispevala k vsebini dela, in priznavanje ustvarjalne vloge umetne inteligence v raziskovalnem in umetniškem procesu;
- preverjanje ter kritično ovrednotenje rezultatov, ki jih ustvarijo sistemi umetne inteligence, ter razumevanje njihove omejitve in morebitne pristranskosti;
- prevzemanje odgovornosti za vsebino dela in navajanje primarnih znanstvenih virov – s tem med drugim krepimo pomen in vlogo digitalne pismenosti ter negujemo kritično misel;
- odgovorno nalaganje podatkov, informacij in dokumentov v orodja umetne inteligence. Ne nalagajte osebnih podatkov, zaupnih dokumentov, dokumentov, za katere nimate ustreznih dovoljenj rabe oziroma so zaščitene z avtorskimi pravicami itd.

Izdajatelj

Izdajatelj revije, Zavod RS za šolstvo, jamči za ohranjanje in vzdrževanje znanstvenih, strokovnih in etičnih standardov pri izdaji revije Vodenje v vzgoji in izobraževanju.

Obravnavanje neetičnih ravnanj

- Utemeljen sum neetičnega ravnanja oz. kršitev etičnih standardov revije ali obče veljavnih etičnih načel lahko anonimno uredniku prijavi vsakdo. Sum neetičnega ravnanja mora biti dokumentiran in dokazan.
- Urednik in uredniški odbor vsako prijavo neetičnega ravnanja oz. kršitev etičnih standardov obravnavata enako, pri čemer skrbita za tajnost postopka.
- Manjše kršitve neetičnih ravnanj oz. kršitve etičnih standardov rešuje urednik, ki o obravnavi poroča uredniškemu odboru, večje kršitve pa skupaj urednik in uredniški odbor.
- O sproženem postopku urednik seznani obtoženo osebo, pri dokazanih večjih kršitvah tudi njenega delodajalca ali financerja.
- Pri dokazanem neetičnem ravnanju oz. kršitvah etičnih standardov revije in obče veljavnih etičnih načel se izreče naslednje ukrepe:
- Pisno obvestilo kršitelju pri blažjih kršitvah etičnih načel.
- Pisni opomin kršitelju o neetičnem ravnanju in kršitvi etičnih standardov.
- Dopis delodajalcu o neetičnem ravnanju oz. kršitvi etičnih standardov.
- Članek se umakne iz objave v reviji z obvestilom bralcem, delodajalcu in skrbnikom informacijskih baz, v katerih je indeksirana revija.

Dostopnost

Tiskano revijo je mogoče naročiti v Knjigarni Zavoda RS za šolstvo. Revija oz. posamezni prispevki postanejo prosto dostopni po pretečenem obdobju moratorija, ko so objavljeni na spletnih straneh Zavoda RS za šolstvo in v Digitalni knjižnici Slovenije (dLib.si) pri Narodni in univerzitetni knjižnici.